

Overweging viering Zesde Zondag van Pasen, 9 mei 2021

Dominicuskerk Utrecht

lezingen: 1Joh. 4:7-10, Joh. 15:9-17

Thema: *Mijn vrienden zijn jullie*

Zusters en broeders, beste mensen,

1.

Als informatiemanager heb ik bij zulke lezingen de neiging om woorden te gaan tellen; het is een tic uit ons vak. En het woord 'liefde' hebben we in allerlei variaties maar liefst 19 keer gehoord. Het is overduidelijk waar het over gaat.....

Maar hoe vertel je over de liefde in een meimaand waarin we doden van oorlogsgeweld herdenken en vrijheid vieren, terwijl onze samenleving in toenemende mate polariseert en het complot-denken en onderling wantrouwen sterker wordt? En dat ook nog in een kerk die op een hele lage plaats in de Regenboogindex staat¹. De liefde lijkt steeds verder zoek te raken.....

En ik weet niet hoe het jullie vergaat, maar ook ik vind mensen niet allemaal even lief, hoor! Met een paar mensen kan ik het zelfs helemaal niet vinden!

Voor mij kent de liefde kent vele gezichten:

De liefde die ik voel voor mijn lief is anders dan hoe ik van mijn ouders hou. En ten opzichte van mijn broeders en zusters voelt de liefde ook weer anders dan de relatie met mijn vrienden. Mijn buren, collega's, mensen die ik zomaar toevallig ontmoet..... in hoeverre kan ik voor hen liefde voelen?

De liefde is complex en verwarrend maar ook spannend en rijk. Toch gaan de teksten van vandaag hier helemaal niet op in op al deze varianten van liefde. Sterker nog: de liefde lijkt teruggebracht te worden tot een verrassende eenvoud en rechtlijnigheid.

2.

Onlangs las ik het boek van de dominicaan Yves Bériault het boek 'Alleen liefde heeft toekomst'². Hierin gaat Bériault op zoek naar de innerlijke drijfveren van Etty Hillesum en Christian de Chergé. Twee bijzondere mensen die vanuit liefde v r strekkende keuzes hebben gemaakt.

Etty Hillesum, de jonge joodse vrouw die in de Tweede Wereldoorlog vermoord werd in Auschwitz, schreef in haar dagboek dat ze een hartstochtelijke liefde heeft voor de mensheid – ondanks alles verschrikkingen waar ze getuige van is. Hoe dit kan, kan ze niet verklaren, maar een maand voor haar deportatie schrijft ze: "die liefde voor de medemens is als een elementaire gloed waaruit ik leef....." Het is deze compassie die haar doet besluiten om niet onder te duiken, maar bij de mensen in Westerbork te blijven en om uiteindelijk "het lot van haar volk te delen".

1 Plaats 31 van de 46.

2 Yves Bériault, *Alleen liefde heeft toekomst: getuigenissen van Etty Hillesum en Christian de Chergé*, Heeswijk Dinther: Berne Media, 2019 (ISBN 978-90-8972-356-7)

Ook Christian de Chergé, een van de monniken van Thibirine die in 1996 in Algerije vermoord wordt, maakt een dergelijke keuze. Samen met zijn broeders besluit hij om het klooster in Thibirine niet te ontvluchten, maar te blijven en er te zijn voor de mensen die hen nodig hebben.

Bériault merkt op dat alle mensen op zoek zijn naar geluk en er zijn heel veel mensen, die de liefde een centrale plaats in hun leven geven. Hij schrijft: “Ondanks alle slecht-nieuws-berichten die we dagelijks voorbij zien komen, wordt het leven van mensen op deze aarde doorgaans gekenmerkt door dagelijkse gebaren van genegenheid, door zelfoverstijging, in naam van de liefde.” Voor Etty en Christian is dit ingebed in een diep geloof *in* en een grote verbondenheid *met* God. Dát is de bron van waaruit ze leven! Het stelt Etty in staat om alle mensen lief te hebben - zelfs voorbij alle tegenstellingen die mensen doorgaans van elkaar scheiden. Ze bleef tot het uiterste trouw aan deze innerlijke roepstem en ze voelt zich onnoemelijk rijk door deze liefde; het geeft betekenis aan haar dagelijks leven.

Ook voor Christian geldt dat. Net als Etty bracht hij deze liefde in dagelijks praktijk. Hij zette niet zichzelf op de eerste plek, maar gaf ruimte aan de ander; herkende de ander als zijn broeder of zuster, ook al stond deze tegen hem op als een vijand.

3.

Christian en Etty. Ik vind het inspirerende mensen. Vanuit de sterke verbondenheid met God hebben ze in de grenzeloze liefde allebei ervaren dat *ieder* mens een naaste is en dat deze naaste hen iets over God te zeggen heeft. Zij hebben naar mijn mening geleefd in de geest van het evangelie dat we vandaag hoorden.

“Mijn vrienden zijn jullie” zegt Jezus in dit evangelie. De tekst is uit de afscheidsrede die Jezus houdt vlak voor zijn lijden en sterven. Dit is zijn testament, zijn nalatenschap aan de leerlingen en aan ons. Er wordt indringend en met urgentie gesproken. Tot driemaal toe benadrukt Jezus dat hij zich richt tot zijn vrienden. Geen meester-knecht-verhouding, maar een grote verbondenheid, een hechte, wederzijdse vriendschap. Dat typeert de band tussen Jezus en zijn leerlingen. En die band reflecteert de relatie van Jezus met God: het is een relatie van liefhebben en bemind worden, van aanvaard en vertrouwd weten bij en door elkaar, een relatie van één zijn.

“Mijn vrienden zijn jullie”; het klinkt in één adem met de opdracht die Jezus geeft: “hebt elkaar lief”. Het staat er inclusief, allesomvattend en grenzeloos. Dit liefhebben wordt geplaatst in de goddelijke context: “zoals de Vader mij heeft liefgehad, heb ik jullie liefgehad; blijf in liefde met Mij verbonden. “Mijn vrienden zijn jullie” bevindt zich daarbij op het kruispunt van dit gebod van de liefde.

“De grootste liefde die iemand zijn vrienden kan betonen, bestaat hierin dat hij zijn leven voor hen geeft.” zo gaat Jezus in zijn afscheidsrede verder. Dit is groots – te groots voor mij. Maar het is wél de opdracht die ik (die wij) vandaag ontvangen.

4.

Met de opdracht “hebt elkaar lief” mogen we niet in onze eigen bubbel blijven zitten, maar worden we erop uitgestuurd om vrucht te dragen; vruchten die blijvend zijn. Etty en Christian hebben laten zien dat deze liefde een werkwoord is; het vraagt om zichtbaar en voelbaar gemaakt te worden. Van hen leer ik dat dit al begint bij de keuzes in het dagelijks leven:

Door opmerkzaam te zijn op wat er gezegd wordt,
door te zien wat gedaan moet worden,
door op te staan bij onrecht,
door begrip te hebben voor elkaar,
om licht te zijn voor anderen..... zodat liefde groeien kan – grenzenloos.
Amen.

Karin Bornhijm, lekendominicaan.